

TEVILLAS

KEILIM

Source Materials
Rabbi Efrem Goldberg
reg@brsonline.org

אֶת-הַבְּרִיל וְאֶת-הַעֲפָרַת: כג כָּל-
דָּבָר אֲשֶׁר-יָבֵא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ
וְטָהַר אֵךְ בְּמִי נִדְּהָ יִתְחַטָּא
וְכֹל אֲשֶׁר לֹא-יָבֵא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ
בַּמַּיִם: כד וְכִפַּסְתֶּם בְּגִדֵיכֶם יְבִיזוּם
הַשְּׂבִיעִי וְטָהַרְתֶּם וְאַחַר תִּבְאוּ אֶל-
הַמַּחֲנֶה: ם רַבִּיעִי כה וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: כו שָׂא אֶת רֹאשׁ-
מַלְקוֹחַ הַשְּׂבִי בְּאֲדָם וּבִבְהֵמָה אֹתָהּ
וְאַלְעֹזֶר הַכֹּהֵן וְרֹאשֵׁי אֲבוֹת הָעֵדָה:
כו וְחִצִּית אֶת-הַמַּלְקוֹחַ בֵּין תַּפְשֵׁי

אָבְרָא: כג כָּל מַדְעָם דְּמַתְעַל
 בְּנוֹרָא תַעֲבֵרְנָה בְּנוֹרָא וַיִּדְפֵי
 בָּרַם בְּמִי אֲדִיּוֹתָא יִתְדֵי וְכֹל דִּי
 לֹא מַתְעַל בְּנוֹרָא תַעֲבֵרְנָה
 בַּמַּיָא: כד וְתַחֲוֹרֵן לְבוּשֵׁיכֹון
 בְּיוֹמָא שְׂבִיעָאָה וְתִדְפוּן וּבְתַר
 בֵּין תַעֲלוּן לְמִשְׁרֵתָא: כה וַאֲמַר
 יְיָ לְמֹשֶׁה לְמִימַר: כו קַבֵּל יְת
 חוֹשְׁפֵן דְּבֵרַת שְׂבִיָא בְּאִנְשָׁא
 וּבְבַעֲרָא אֶת וְאַלְעֹזֶר כְּהֵנָּא
 וְרִנְשֵׁי אֲבֹתָא בְּגִשְׁתָּא:
 כו וְתַפְלֵג יְת דְּבֵרְתָא בֵּין גְּבֵרֵי
 מְגִיחֵי קֶרְבָּא דְּנִפְקוּ לְחִילָא וּבֵין

תולדות ובית אהרן והוספות
 [כג] שם נמ: כג: מר לו: מנהרין לט: ע"ז עה:
 ובר מ"ג כג אליהו רנה פ"מ [ד] כ"ק כה:
 ספרי מקם פק"ו

שפתי חכמים

ס רוצה לומר וכי כשביל שהאומן עושה הכלי באור הצריכו הכתוב
 להעבירו אותו עוד באש. לכן פירש לבשל בו, והוא מקרא קצר, והנה ליה
 למיכתב וכל אשר יבא באש לבשל בו: ע' וּמִלֵּת נִדְּהָ מְגוּרַת וִידוּ אֵבֶן
 בִּי (איכה ג ג), אבל לפי מדרשו (דלהלן) הוא מלשון גדת דותה (ויקרא יב
 כ), מים הראויין לטבילת נדה. ומפני שמלת יחטא אינו נופל אלא על
 החטוי, קרא הפירוש הראשון לפי פשוטו. ומפני שהמים הראויין לטבילת
 נדה, דהיינו ארבעים סאין, אותן מים ראויין לכל הטמאים, והיה לו לומר
 במי טמא יחטא, אמר ורבותינו "דרשו" בכאן-שאף להכשירן מן האיסור
 הטעין טבילה, מפני שדבריהם הללו אינם אלא במדרגת דרש. (ר"א
 מורח"י): ע"ז וְהָא דְנִקְט טְבִילָה כְּלִשׁוֹן הַעֲבָרָה וְלֹא אִמַּר לִשׁוֹן הַבְּהֵמָה,
 כְּמוּ בְמִים יוֹבָא וְטַמָּא עַד הָעֶרֶב (ויקרא יא לב), י"ל מִפְּנֵי שֶׁאִמַּר לְעִיל
 "תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ" שֶׁאֵין פִּירוּשׁוֹ מִלְּשׁוֹן הַעֲבָרָה אֲלָא לִשׁוֹן הַבְּהֵמָה בָּאֵשׁ, הוּא
 הַדִּין תַּעֲבִירוּ דְהִכָּא פִּירוּשׁוֹ נִמִּי לִשׁוֹן הַבְּהֵמָה, וְהוּא טְבִילָה. וְכִיּוֹן שֶׁצִּירֵךְ
 טְבִילָה צִירֵךְ לְהַסִּיר מִמֶּנּוּ כֹל דְּבַר הַנּוֹדֵבֵךְ כּוּ בְכֹלִי כִּדִּי שְׂלֵא יֵהָא כּוּ דְבַר
 הַחוּצֵץ בְּטְבִילָה, כְּדֹכָתִיב (פסוק כב) אֵךְ אֵת הַזֹּהֵב וְגו' (וְאִמְרוּ רְבוּתֵינוּ וכו')
 (רש"י סס): פ פִּירוּשׁ "קַבֵּל", כְּמוֹ לֹא תִשָּׂא שְׂמַע שׁוֹא (שמות כג א),
 וְלֹא לִשׁוֹן הַרְמָה, כְּמוֹ יִשָּׂא פִּרְעָה אֵת רֹאשֶׁךְ (בראשית מ טו). ופירש "ראש"
 סך חֲשִׁבוֹן, כְּמוֹ כִּי תִשָּׂא אֵת רֹאשׁ (שמות ל יב). וְנִקְרָא הַיִּסְדֵּךְ "רֹאשׁ", מִפְּנֵי
 שֶׁנִּגְהַג כְּעִלֵּי הַחֲשִׁבוֹן לְכַתּוּב הַסֵּךְ בְּרֹאשׁ אֵיגֵרַת הַפְּרִשִׁים. (ר"א מורח"י):
 צ רֹצֵחַ לומר לפי מה שכתוב בקרא, מִשְׁמַעַךְ, תּוֹפְשֵׁי הַמֶּלְחָמָה יַעֲמִדוּ בְּצַד
 זֶה וְשָׂאֵר כֹּל הָעֵדָה יַעֲמִדוּ בְּצַד שֵׁנִי וּבֵין אֵלוֹ שְׁתֵּי הַמַּחֲנֹת תַּחֲלֹקוּהוּ, וְלִפְנֵי
 זֶה אֵךְ אֶחָד מִשְׁתֵּי הַמַּחֲנֹת לֹא יִקְבְּלוּ אֵת הַמַּלְקוֹחַ וְאִם כֵּן מִה טַעַם יֵשׁ
 בְּדַבְּרֵי. וְגַם לֹא מִפְּרֵשׁ הַקְּרָא לְמִי יְתֵן הַחֲלֻקִים. וּמִתְרֵן הִבִּי קָאִמַר קְרָא יְתֵן
 חֲצִיו לְאֵלוֹ וְחֲצִיו לְאֵלוֹ. (יערין בהרא"י מורח"י):

רש"י

אך את הזהב לומר, שצריך להעביר חלודה של קודם
 שיגעילנו, וזהו לשון אך, שלא יהא שם חלודה, אך
 המתכת יהיה כמות שהוא (ילקוט שמעוני): (כג) כָּל
 דָּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בָאֵשׁ. לנשל בו ס כלום: תַּעֲבִירוּ
 בָאֵשׁ. כדרך ששמישו הגעלמו, מי ששמישו על ידי
 חמין, יגעילנו בחמין, ומי ששמישו על ידי צלי, כגון
 השפוד והאסקלה, ילצנו צאור (ע"ז עה): אֵךְ בְּמִי
 נִדְּהָ יִתְחַטָּא. לפי פשוטו, קטווי זה לטהרו מטומאת
 מת ע, אמר להם, צריכין הכלים גיעול, לטהרם מן
 האיסור, וקטווי, לטהרן מן הטומאה. ורבותינו דרשו
 מכאן, שאף להכשירן מן האיסור הטעין טבילה לכלי
 מתכות, ומי נדה הכחושין כאן, דרשו, מיס הראויס
 לטבול צהם נדה, וכמה הם, ארבעים סאה (סס): וְכֹל
 אֲשֶׁר לֹא יָבֵא בָאֵשׁ. כל דבר שאין שמישו על
 ידי האור, כגון כוסות וקיתונות וכלויות, ששמישן
 צלון ולא צלנו איסור: תַּעֲבִירוּ בַּמַּיִם. מטבילן ע'
 וְדִי (סס), ודוקא כלי מתכות: (כד) אֵל הַמַּחֲנֶה.

למחנה שכינה, שאין טמא מת טעון שילוח ממחנה לזיה וממחנה ישראל (פסחים סו): (כו) שָׂא אֶת רֹאשׁ.
 קפ פ את החשנון: (כו) וְחִצִּית אֶת הַמַּלְקוֹחַ בֵּין תַּפְשֵׁי הַמַּלְחָמָה וְגו'. חציו לאלו, וחציו צ לאלו:

בוסף רש"י

[כג] אֲשֶׁר יָבֵא בָאֵשׁ. דהיינו יזרות וקומקומים וכיוצא בזה, שמרתימין אותן על ידי האור (פסחים מד): וְכֹל אֲשֶׁר לֹא
 יָבֵא בָאֵשׁ. כל מי שאינו יכול לטא באש מפני שיצרף (מנהרין לע):

ומהר והך ומהר יתירא הוא לדרשא אתי שהוסף לך הכתוב טהרה אחרת והיינו להטביל במקוה של ארבעים סאה מדכתיב אך כמי נדה יתחטא דרשו מים שהנדה טובלת בהן והיינו מ' סאה ולפי זה לחדשים למדנו כמעבורו במים וישנים מן ומהר וזהו לפירוש"י אבל הרמב"ן ו"ל פי' העבירו במים להדחה כלומר הנם כלים שנשתמשו בצונן צריך הדחה וכן הסמ"ג לאוין [קמ"ה] פי' העבירו במים להנעלה ע"ש ולדירהו צ"ל רפן ומהר ילפינן גם לחדשים [וכ"מ נגמ' סס שאומר אר"ג אפי' כלים חדשים נמכמט דהא ישנים ולינן כחדשים דמי וכו' ולרס"י צ"ל דפנאל וי מנלה על קרא דתפנירו נמים דהיינו ענינה ודו"ק] :

ב ו"ל הרמב"ם בפ"ו ממאכל"א דין ה' טבילה זו שטמבילין כלי הסעודה הנלקחים מן וכו' אינן לענין טומאה וטהרה אלא מדבריו סופרים ורמו לה כל דבר אשר יבא באש העבירו באש ומהר ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא במהרהן סירי ניעולי עבו"ם לא סירי טומאה שאין לך טומאה עולה ע"י האש וכל הטמאין בטבילה עולין מטומאתן וטומאת מת בהואה וטבילה ואין שם אש כלל אלא לענין ניעולי עבו"ם וכיון שכתוב ומהר אכרו חכמים הוסף לו טהרה אחר עבירתו באש להתירו מניעולי עבו"ם ע"ל ורבים טרחו בכוננתו וכאריכות דבריו [גלח"מ] :

ה כתב הטור אסור להשתמש בהם עד שיטבילם טבילה הוגנת בלא חציצה במקוטה של מ' סאה וכתב בספר המצות אבל לא במעין אע"ג דמעין מטהר בכלי טמא בכל שהוא בבל שהוא בכלים הלקוחים מן המצרים צריך מ' סאה ולא נהורא שאין להחמיר בטבילה זו מפי מטבילת טמאה דלא ידעינן להך אלא מסנה עב"ל ביאור דבריו דהנה טבילה כלים מטומאה מן התורה סגי בין במקוה בין במעין ברביעית אם כל הכלי שקועה במים אלו כמו מחטין וצנורות [פסחים י"ז:] אלא דרבנן בטלוח לרביעית דמקוה [גזיר ל"ח:] וצריך מ' סאה אבל רביעית דמעין לא בטלה ואף למבילה נדה דעת הרמב"ם בפ"ד דמקואות והראב"ד ועוד ראשונים דבמעין א"צ מ' סאה ואם הגוף קטן וכל הגוף מתכסה בפחות מ' סאה מותר וזהו ששינינו בפ"ה דמקואות שהמעין מטהר בכל שהוא ובה"כ פ' שמיני דרשו אי סה מעין מטהר בכ"ש אף מקוה מטהר בכ"ש ח"ל אך מעין וכו' ע"ש אבל ר"ת והר"י והרא"ש בהל' מקואות כתבו דרק בכלים מטהר המעין בכ"ש ולא באדם ודרשא דת"כ היא אסמכתא בעלמא כלומר לענין כלים וכ"כ הרשב"א בהה"ב [ניה ו' שער ז'] ו"ל והא דתניא וכו' אי סה מעין בכ"ש וכו' לפי דברי ר"ת ו"ל נצטרך להעמידה דווקא בכלים ואסמכתא בעלמא היא לאחר שבמלו רביעית דמקוה עב"ל :

ו ולענ"ד נראה דלהרמב"ם הוה ק"ל כאי דייק הש"ס מן ומהר דיתירא הוא הלא בכל התורה כתיבא אחר כל דיני טהרה תיבת ומהר כמו וכפר עליה הכהן ומהרה וכפר עליו הכהן ומהר ורחץ כשרו במים חיים ומהר ובא השמש ומהר וכויצא כאלו ולזה מתיק דוודאי אם היה הענין מדבר מטומאה ומהרה שפיר כתיב ומהר כבכל המקומות אבל ככאן למדו מפי השמועה כלומר שבא בקבלה שאינו מדבר רק בניעולים ויש הכרח לזה שהרי לא מצינו בשום טומאה שהסתלק הטומאה ע"י האש לא בכל הטמאים ולא בטומאת מת ולכן בהכרח דהאש הוא להוציא הניעול הטרפה וכיון שכן לא שייך בזה שם טומאה וטהרה-אלא טרפה וכשרה וא"כ איזה לשון הוא ומהר אלא ודאי דקאי אטבילה בטמאה דבזה שייך שם טהרה כדאיתא בירושלמי שם דמוציאו מטומאת המצרים לקדושת ישראל וקדושה וטהרה אחת הן כדאיתא שלחו טומאת ע"ש :

וזהו כוונת הטור דס' המצות כתב דמבילה כלים גם במעין צריך מ' סאה ואע"ג דמעין מטהר בכלי טמא בכל שהוא מ"מ בטבילה כלים צריך מ' סאה ושעמו דביון דילפינן מקרא דאך כמי נדה השוה התורה טבילת כלים לנדה ולא לכלים טמאים ולזה מקשה עליו הטור דעכ"פ אין להחמיר בזה יותר מטבילת טמאה כלומר מטבילת נדה ובמעין גם בנדה א"צ מ' סאה להרמב"ם והראב"ד כמ"ש והתם עליו רבינו הב"י בספרו הגדול הקא הטור בעצמו פסק בריש סי' ר"א כהרא"ש דלנדה גם במעין צריך מ' סאה וא"כ מאי מקשה עליו ועוד דהרי בעל ס' המצות אומר בפירוש דמעין מטהר בכלי טמא בכ"ש ומכאור להדיא דס"ל דאדם צריך מ' סאה :

ד כל רכושנו הסכימו דמבילה זו היא מן התורה ויש שכתבו דהרמב"ם ס"ל דהוא דרבנן [בשנ"א נה"כ] דלכאורה ריהמת לשונו ששמע כן דקרי לה מר"ם אמנם לפי מה שבארנו א"ש דלפי שבפשמא דקרא אין כאן יתור אלא דרבנן קבלו זה ע"פ השמועה בהכרח דלא מיידי כאן מטומאה ומהרה ולפ"ז הוי סיותר הך ומהר ולכן קרי לה מר"ם כמו שקורא קדוש כקפ מר"ם אף שהיא מן התורה כמ"ש בעצמו בשורש שני מס' המצות דכן דרכו בכל הדינים והבי קו"ל דמבילה זו הוי מן התורה :

והבאים רבים נאמרו בזה יש שתרצו דכוונת הטור דאין להחמיר בזה מטבילת טומאת כלים [דרי"ס וע"ו סק"ג] כלומר נהי דלענין מקוה ילפינן מנדה כדכתיב אך כמי נדה זגו' אבל סגלן להחמיר במעין נדה [ט"ו] ועוד דקרא דאך כמי נדה הוי אסמכתא בעלמא ועכ"פ אין להחמיר בהם בטבילה טמאה בכלים [קנייטס] והדוחק מכאור ויש מי שתיקף דהטור ס"ל דכל עיקרא דמ' סאה במקוה נדה הוי אסמכתא בעלמא דמן התורה לא בעינן רק שהגוף יתבכה בו וא"כ בכלים שמתכסים במעט מים די כפחת [גמ'] והביא ראיה ממ"ש הרא"ש דדרשא דת"כ דהי אסמכתא בעלמא וכ"כ הסמ"ג בשם ר"י דהך דת"כ דמחלק מקוה מסעיין

קדושה הלכות מאכלות אסורות פי"ז

רדב"א

מקורות היצורים

היה לא נוי או שמשכן
 שיש בו קצת מית'ים
 כלי אבנים מן המדבר
 נחור מן קר"ל כפי רוב
 גמל מן קר"ל כפי רוב
 וכו' מן קר"ל כפי רוב
 שם השו"ת באבר אר"ס
 שם פ"א:

היה שיש בו קצת מית'ים
 הוליק סכין פשוט כפי
 וכו' מן קר"ל כפי רוב
 מור"ם פ"א נדר פנינה
 מלכה מפיס הבן הכי
 וכו' מן קר"ל כפי רוב
 שם השו"ת באבר אר"ס
 שם פ"א:

שנויי נוסחאות

היה (שם א) עולה
 ד"ה כספי מן שאינה
 עולה אלא ע"י

היה
 כפונק נכח פ"א ו' ע"פ
 נכסיה

הנהגות הרבנים

היה הלוקח סכין מן
 הגרם וכו' משחיזה
 כדלה נחור וכו' כפי
 שערות שם אר"ס פ"א
 (שם) משחיזה וכו' וכו'
 כדלה נחור וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו'

הגרי"א

היה או שמשכן בו
 ראצ' להטביל (ליקוט)
 ראצ' (נתיב)
 וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו'

ו לא חייבו בטבילה זו אלא כלי מחנות. שם ופעם משום דכלי
 מחנות אמורים לענין טבילה וכלי מדין אך הם הוהו כו':
 ומ"ס של סעודה גם זה שם ומפרש עתה משום דכלי סעודה אמורים
 כפרשת כלי מדין וזכינו כל דבר אשר יכל נכש וזמן ודך להשתמש
 כשם חלל בלי שם על ערבי סעודה:
 ומה שכתב הנלקחים מן הגרים שם
 אמר רב נחמן לא שנו חלל בלקומים
 וכמעשה שהיה, שם כלי מדין, חלל
 שאלוין לא, ומשמע דטורים שזים
 לשאלוין וכו' הרשב"א כפי
 (כ"ד ע"ד):

ומה שכתב רבינו או שמשכן הגוי
 אצל וכו' שם איננו לה משכנתא
 מלי אמר רב רב כ"ד לשי חלל משכן
 לו גוי כסא דכסא ואפילו וכו' וכו'
 גיה ולא ידענא מי משום דקפסר
 משכנתא כוונתו דמי מי משום דמי
 גבו דדעמיה נקטויה, כלומר על
 לפותו ע"ד, משמע כה"ל דה"ל
 דדעמיה לשקטויה פשיטא לן דבעי
 פנינה וכו' וכו' וכו' וכו'
 דכתיב לן ולא פשיטא, ויש להחמיר
 על רבינו שכתב כסא ומשכן לו גוי
 אלו לריד להטביל, וכתיב הרי"ן שמה
 שפסק לקולא לדעמיה מילי שטור
 דכתיב לן ולא פשיטא, ואני

אמר שכן עשו של הרי"ן פשיטא
 חלל דה"ל חזין דדעמיה
 לשקטויה לדכתיב לן חלל ה"ל
 דחזין דדעמיה לשקטויה דפשיטא לן
 דכתיב דמי ה"ל ליה לטקו
 שריד להטביל, ולפטר לומר דע"י
 דמי רב כ"ד לשי פשיטא ליה
 דמי חזין דדעמיה לשקטויה לריד להטביל
 לא פשיטא דדעמיה לשקטויה שיה וכו' וכו'
 דלוי חזין דדעמיה לבני מעליא וכו' וכו'
 פנינה והטור (ש"י ק"ס) כתיב דדעמיה לשקטויה לריד להטביל ולא ידענא מי משום דקפסר
 כתיב חזין דדעמיה לשקטויה לריד להטביל ולא ידענא מי משום דקפסר

וכי חזין דדעמיה לשקטויה לריד להטביל ולא ידענא מי משום דקפסר
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'

ה ומפי השמועה לבדו וכו', שם אמר רבא דלמר קרל כל דמי
 אשר יכל נכש מעניו כש וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 ו לא חייבו בטבילה זו וכו', שם אמר רבא דלמר קרל כל דמי
 אשר יכל נכש מעניו כש וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'

וטהר, ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא
 בטהרתן מידי גיעולי גוים לא מידי טומאה,
 שאין לך טומאה עולה על ידי האש וכל
 הטמאים בטבילה עולין מטומאתן וטומאת מת
 בהזאה וטבילה אין שם אש כלל אלא לענין
 גיעולי גוים, וכיון שכתוב וטהר אמרו חכמים
 הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש להתירו
 מגיעולי גוים: ו לא חייבו בטבילה זו אלא
 כלי מחנות של סעודה [א] הנלקחים מן הגרים.
 אבל השאל מן הגוים או [ב] שמשכן הגוי אצל
 כלי מחנות מדיח או מרתיה או מלכך ואינו צריך
 להטביל, וכן אם לקח כלי עץ או כלי אבנים
 מדיח או מרתיה ואינו צריך להטביל, וכן כלי
 חרש החדשים אינו צריך להטביל אבל השועין
 באבר הרי הן ככלי מחנות וצריכין טבילה: ו

ו הלוקח סכין מן הגרים או כלי
 משחיזה בריחיה שלה, ואם היתה סכין יפה שאין
 בה פגמות די לו אם נעצה בקרקע קשה עשרה
 כוונתו והלכה ככאן:

ו הלוקח סכין מן הגרים או כלי
 משחיזה בריחיה שלה, ואם היתה סכין יפה שאין
 בה פגמות די לו אם נעצה בקרקע קשה עשרה
 כוונתו והלכה ככאן:

ו הלוקח סכין מן הגרים או כלי
 משחיזה בריחיה שלה, ואם היתה סכין יפה שאין
 בה פגמות די לו אם נעצה בקרקע קשה עשרה
 כוונתו והלכה ככאן:

לחם משנה

לחם נוספת והטביל הסומא כלל מפרש דע"כ קרל לא מרי
 לקטר מידי טומאה חלל לטהר גוים יגעולי גוים כוונתו הוא דל
 לול מע"ע שהיה נקומם שהיה נכש לריד וכו' וכו' וכו' וכו'
 ומה שכתב הנלקחים מן הגרים שם אמר רב נחמן לא שנו חלל בלקומים
 וכמעשה שהיה, שם כלי מדין, חלל שאלוין לא, ומשמע דטורים שזים
 לשאלוין וכו' הרשב"א כפי (כ"ד ע"ד):

ו לא חייבו בטבילה זו וכו', שם אמרו כלי סעודה אמורים נפרש:
 אבל השאל וכו', שם לא שנו חלל בלקומים אבל שאלוין לא וכו'
 איננו להו משכנתא מלי וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 לקולא לכו דמי ריח דין טבילה כלי מדין מפרש נחוריה חלל מפי השמועה:
 אבל השועין באבר וכו', שם אמרו קוניה [וכו'] והלכה ככאן:
 ו הלוקח סכין מן הגרים או כלי משחיזה בריחיה שלה וכו' וכו' וכו' וכו'

הנהגות כייסות

כתיב ככ"ה (שם) שפסקו מקח רבומיו שגורפת ויש שחסינן לול
 כרבה ע"כ, וכן כתב רש"י (ש"ס פ"א) דלר"א לו הוא לול כתיב
 מיקו דלויטורא שפ"ס כול לויטור וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 לא דמי דמי כתיב פטר נפשי וכו' כתיב אמר רבא וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 כתיב לוי כהחחר וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מלמודא מי משכנתא כוונתו דמי, לגבי האי שפסק חלל מפי השמועה:
 וצריך עיון, מלמ"ח ע"כ: [א] וכן עסק רבינו דלפי השחיזה
 יפה בריחיה שמועיל כמו ליבון וכן פטר התנות שמו ע"כ:

לרחובת של עיר לומר כלי צנעו היה לנו ונחובה בענינו הוא טעם נכון, והוא טעם גם על בני ביה"כ הקבועים להחלל שם ששי"ר להם ה"ס"ת ולא לאנשים שבאין שם להחלל רק לפרקים ולא שייך ה"ס"ת להם שבשבי"לם לא שייך שחכמה ה"ס"ת שאינה שלהם. אף שראו בפניה ה"ס"ת, ובני ביה"כ הקבועים יש להם להחנות אף שהם לא היו בביה"כ ולא ראו הנפילה, אך אולי מה שה"ס"ת מתובה בענינו היא ודאי רק מחמת שאנשי העיר מתבנין מזה, לא שייך זה אלא כשראו בפניה שהרגישו או ביוון בנפשם. אבל כשלא היו שם ולא ראו הנפילה לא הרגישו ביוון ואף שספרו להם אח"כ אין מרגישין הביוון ע"י שמיעה כי אם ע"י ראייה, שלכן גם לטעם ה"ר"ח אין לחייב להחנות אלא שראו הנפילה, ונמצא לה"ר"ח שרק אלו שהם בני ביה"כ הקבועים וגם היו בביה"כ וראו כשנפלה צריכין להחנות, ובתפילין שהוא רק של יחיד אין להחנות אלא בעל התפילין, ודוקא כשראה הנפילה, דבזה יש להקל כטעם השני אליבא דה"ר"ח.

נמצא ליינא שלהטך דמשפטי שמואל שהוא אליבא דפרש"י יש להחנות אף כשנפלה באונס, וגם כל הראויין, ואף שרוב מפרשים לא מפרשי כן מי"מ אולי מה שנתנו הוא אליבא דרש"י, ולסמן דכפוח תמרים למה שבארתי דבריו הוא רק לזה שנפל מידו וכשפשע דוקא, אבל הוא דלא בכל המפרשים ולא היה לו לחוש לזה כלל, אבל איכא לזה ספק של האמרי אש מפרש שהביא הרמב"ן על הא דירושלמי סוטה, ולכן על מי שנפל מידו בפשיעה הוא יורה מחוייב ואף בסתם שלא ידוע לו שפשע יש לחייבו כ"כ ביותר מספק, אבל גם על אחרים הראויין יש להחנות כהנמנה, ולה"ר"ח יש מקום לחייב להחנות כל אלו שיש להם חלק בבית"כ שהם שייכים לה"ס"ת, אבל למעשה יש להקל לאלו שלא ראו בפניה, אף שהם מבני ביה"כ הקבועים וגם להקל באחרים אף שראו הנפילה, אבל מצד המנהג יש להחנות כל הראויין כדלעיל, ולכן בעובדי דבתי הוצאת ה"ס"ת מאה"ק נשמטה ה"ס"ת אחרת ונפלה לארץ יתענו כל הראויין.

ובדבר אם לא נפל כל ה"ס"ת מידו אלא רק מידו אחת יש מקום לכאן ולכאן והראוי להחנות, אבל הרוצה להקל נמי אין מנתיין אותו.

משנה פיינשטיין

אם לחכות על מנין לפני ישתכת, ואם לחשיבות תפלה בצבור צריך להתחיל בשוה, ומפני צורך לשמוע קדושה כשהוא באמצע תפלה, וכלים שוה"ש ספק אם נעשו בפעקטערי של ישראל לענין תבילה

בעה"י, מרחשון תשל"א.

מע"כ ידיד הנכבד מה"ר יעקב דודק שליט"א. הנה אם אפשר לחכות זמן קטן לפני ישתכת על מנין ועדיין יהיה זמן ק"ש יש לחכות, אבל זמן רב לא יחכו אף שעדיין יהיה זמן ק"ש לפני תורה אסור משום דהוא בטול תורה דהא אין יכולין או ללמד תורה, ולסתם בני"א אין לחכות זמן רב דישי לחוש שיפסיקו בדברים שאסור.

ובדבר אחד שלא הספיק להתחיל התפלה בשוה עם הצבור אלא באמצע אם נחשבה תפלתו כתפלה בצבור, הנה לע"ד היה פשוט דנחשבה כמתפלל עם הצבור דהא אין כשהתחילו הצבור להתפלל בשוה נמי הא אין מתפללים תפלה אחת אלא זה עומד באתה קדוש וזה ברפאנו וזה בעל הצדיקים וגם אין גומרין כאחת ויש שאמריכין עד שרוב התפלה מתפללין אחר שכבר ליכא עשרה מתפללין, וא"כ מ"ש תחלת התפלה באמצעה וסוטה, אבל הפמ"ג בא"א סימן קט"ב על הא דכתב המג"א דתפלת צבור עדיפא מעניית איש"ר והקשה לו מהא דאם אינו יכול לגמור כשיחזיק להתפלל כשבא ומצא צבור מתפללין קודם קדושה וק"מ קדיש אל יתפלל עם הצבור, הרי"ן דכאן לא היה ממש תפלת הצבור דבא באמצע משא"כ כשמכנין עמהם, הרי סובר דאין תפלה עם הצבור ממש אלא כשהתחיל בשוה עם הצבור, אבל הוא תמה דמ"ש תחלתו מסופו, ולפרש מש"כ מכנין עמהם שהוא להתחיל וגם לגמור בשוה כמעט שאינו מן המציאות, ואולי סובר שתלוי ברוב תפלתו שתהיה עם הצבור, אף א"כ לא יתורץ קושיותו כל כך דאפשר גם בבא באמצע שתהיה רוב תפלתו עם הצבור, וקושיותו הא יש לפרש באופן שלא יכול להתפלל עם הצבור כלל, וגם אולי יש לפרש טעם המג"א שעדיפא תפלת הצבור מאיש"ר באופן שיתבטל שתי תפלות מנחה ומערב שלא בצבור, ובכל אופן הא גם הפמ"ג מורה דגם זה נחשב תפלה בצבור אך

שלא כמתחלת התפלה שלכן אם אינו יסיל להתחיל בשוה יש לו עכ"פ להשתדל להתחיל בזמן שעדיין הצבור מתפללין אף לדידה, וכ"ש שיותר מסתבר שהוא בזמן תפלה בצבור ממש.

ובאחד שעומד באמצע התפלה שצריך לשנות כשאומר הש"ע קדושה צריך לשמוע כשאומר הש"ע בעצמו דהרי קלי לא משתמעו ובפרט כשכל הצבור אומרים ביחוד, ולכן יש להנהיג שהש"ע יאמר הקדושה בקול רם אחר שיאמרו הצבור בעצמו כדי שישמעו אלו שעומדים באמצע התפלה, ולשמוע מאחד מהצבור שעומד אצלו ושומע מה שאומר לא יצא אם לא שיעדיעו קודם התפלה שיכין להוציא כי לדמו לו בתפלה אסור, אבל משה"ע יוצא אף שבזמנו אין הש"ע מוציא מ"מ כיון שנתקן להוציא ה"י סתם דענו לעשות מהתקנה שהוא ממילא כמתכוין להוציא אם יש לאחד צורך לצאת אף שהוא אינו יודע מזה.

ובדבר כלים שיש ספק שמה נעשו בפעקטערע של ישראל צריך לטבול בלא ברכה, ואם הם כלי זוכיות שכל טבילתם הוא מדרבנן יש מקום להקל שלא להצריך טבילה כלל דספק דרבנן לקולא, אבל כיון שרוב הפעמים אפשר לברר שלכן אין להחשיב זה לספק מחמת העצלות לברר, לכן יש להטביל גם כלי זוכיות אבל בלא ברכה, ואם ידוע שהם מפעקטערע של נברים צריך להטביל בברכה אף כלי זוכיות שלכן כלים הנכאים ממיזנות שבירוג"ס צריך שכולן נברים, ואף הנכאים ממדינות שבירוג"ס צריך להטביל בברכה כי רובן של נברים, והנכאין מא"י א"צ לטבול כלל כי כולם של ישראל ואף אם מפעקטערע של עבריינים ומחלי שבתות נמי א"צ טבילה, ואף להמצרייין טבילה בנזון ישראל כסף לנברי לעשות לו כלי מדין אומן קונה בשבח כלי שהביא הרמ"א בסימן ק"כ סעיף א' לא שייך בפעקטערע שיעקר הכלי נעשה ע"י המאשנעט והאומנים הם רק כמשיעים בעשייתו, וגם בלא זה כל העובדים בפעקטערע בעשיית כלים הם פועלים דשכיר יום ושבעו ולא קבלים ואינם קונים בשבח כלי אלא אומנים שהם קבלנים.

משנה פיינשטיין

בענין שינוי התברות אם יכולין לא או לא

כ"כ טבת תשכ"ט.

מע"כ ידיד הרה"ג מה"ר יחיאל מיכל שליט"א, רב במילוזאק.

הנה בדבר שינוי הברות בין אנשי אשכנז וב ספרד: ודאי אין לשנות מהבדה של שהיו קורין בהבדה זו אלפי שנים, לא מב נימא שהוא גם מחליקת לדינא אך לקידת שיש לנו לשנות, דהרי לבני אשכנז אינו אמת הספרדית, ובפרט שבני אשכנז היו הרוב בכל אלא אף אם נימא כדמסתבר שליכא מלוגות ושניהם היו כשרין לדינא, דהא לכאורה מוכרח דכל דקריאת חליצה הא נקרא בלה"ק ודוק וא"ו הויבמה אין יכולין לקרא מעכבת הקדיש באינה יכולה לקרא לא אבה בנישמה אחת כדאינא ביבמות דף ק"ז לגירסת ה"ר"י, והרמב"ם פ"ד מוליצה ה"ד ונמצא שצנצר את האשה שחזק לקרא בכל ההברות, דא"ל שוליצות דשל הספרדים פסולות לדין וחליצה פסול להספרדים שלא מצינו דבר כזה, ולכ ששתי ההברות כשרין שלכן אף שהאשה אינה אלא הברה אשכנזית או רק הברה ספרדית והחליצה מ"מ לא מסתבר שאבותינו כשהיו כשהיה זה עד שגלו בחורבן ראשון היו מדברין אחרות, ומה שנחשב שתי ההברות כל אחת הקדש אף שרק אחת מהן היא אמיתית, וה"ה שאם יש קהל גדול שקורין אותן האומיות בנקודות שבלשון הברה קבועה נחשב זה אף שהוא שינוי מהבדה שחן דבר וענינה, והוא מוכרח דהא הברות משונות במקצת, בהבדה אשכנזית גופא בין מדינות שונות כ"כ אנשי ליסא והברת אנשי פולין והברת אנשי שכולנו בני אשכנז שאין לומר כלל שגם מה בהברות מיוחדות אלא שיש איזה שבש"כ אחר שעשעשה ברוב הימים מצד הברת אנשי בלשונם שנמשך ממילא גם על הברה של לה' ודאי שהחליצות דכל המדינות כשרים לכולם שינוי גדול בקריאת חיות ככה יעשה שודאי רק של אחד הוא קריאה האמתית, והא מטעם דנחשב גם הברה שאינה כמי

הענין שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

וכתב וזל ודק אל חוט השדר...
הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

שיות בית החדה...
הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

באר הגולה

באר הגולה...
הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

הנהרות הפזו...
הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

קב א או של זכוכית או כלים המצופים באבר כו'...
הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

יורה דעה קב הלכות בלים

קב א או של זכוכית או כלים המצופים באבר כו'...
הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

שמות

שמות...
הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

7
הוא שיש בו בזה...

הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

הוא שיש בו בזה...
הוא שיש בו בזה...

ולעד המוטב אם פו' בטור דברי הסמ"ק כן דל"ס ה"ס לו לפסוק
 גם כהשוקים של ברזל דלעיל מיינה כן דל"ס ל"י מד דינא אית לכו
 וואו סותר דברי עמנו חוק כדו דיבור סכרי פסק בכתובך לו ממס
 דל"ס עבילה נהשוין ברזל חפילו למתן דהולך במד המעמיד ע"כ נראה

ח השואל (ב) או שובר כלי מהעובר כוכבים
 אינו מעון שבילה (בא) א אבל אם ישראל קנאו
 מהעובר כוכבים והשאלו לחבירו מעון שבילה
 שובר נחתיב ביד הראשון (בב) ויש מי שאומר
 שאם לא לקחו הראשון לצורך סעודה אלא
 (א) (ב) לחרוך (ג) קלפים וכיוצא בו מזו אין
 צריך להטבילו :

הנה אכל האשון יז' אסור להשתמש בו לגרי סעודה חפילו דרך מרמי
 בלא שבילה ח"ק על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ס והו"ס) וכן
 (א) אם קנאו ישראל ה"מ מן האשון סעודה יז' צריך עבילה נתי
 הש"י (כ"ה יוסף) :

ל משכן עובר כוכבים כלי ישראל אם נראה
 ברעת העובר כוכבים שרוצה לשקעו בידו מעון
 שבילה (יא) י"ח (בג) י"י (א) ואם לאו (י) (יא) *שבילי
 בלא ברכה או יקנה כלי אחר ושבילי עמו :

הנה אכל האשון יז' אסור להשתמש בו לגרי סעודה חפילו דרך מרמי
 בלא שבילה ח"ק על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ס והו"ס) וכן
 (א) אם קנאו ישראל ה"מ מן האשון סעודה יז' צריך עבילה נתי
 הש"י (כ"ה יוסף) :

הנה אכל האשון יז' אסור להשתמש בו לגרי סעודה חפילו דרך מרמי
 בלא שבילה ח"ק על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ס והו"ס) וכן
 (א) אם קנאו ישראל ה"מ מן האשון סעודה יז' צריך עבילה נתי
 הש"י (כ"ה יוסף) :

הנה אכל האשון יז' אסור להשתמש בו לגרי סעודה חפילו דרך מרמי
 בלא שבילה ח"ק על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ס והו"ס) וכן
 (א) אם קנאו ישראל ה"מ מן האשון סעודה יז' צריך עבילה נתי
 הש"י (כ"ה יוסף) :

ולעד המוטב אם פו' בטור דברי הסמ"ק כן דל"ס ה"ס לו לפסוק
 גם כהשוקים של ברזל דלעיל מיינה כן דל"ס ל"י מד דינא אית לכו
 וואו סותר דברי עמנו חוק כדו דיבור סכרי פסק בכתובך לו ממס
 דל"ס עבילה נהשוין ברזל חפילו למתן דהולך במד המעמיד ע"כ נראה

ח השואל (ב) או שובר כלי מהעובר כוכבים
 אינו מעון שבילה (בא) א אבל אם ישראל קנאו
 מהעובר כוכבים והשאלו לחבירו מעון שבילה
 שובר נחתיב ביד הראשון (בב) ויש מי שאומר
 שאם לא לקחו הראשון לצורך סעודה אלא
 (א) (ב) לחרוך (ג) קלפים וכיוצא בו מזו אין
 צריך להטבילו :

הנה אכל האשון יז' אסור להשתמש בו לגרי סעודה חפילו דרך מרמי
 בלא שבילה ח"ק על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ס והו"ס) וכן
 (א) אם קנאו ישראל ה"מ מן האשון סעודה יז' צריך עבילה נתי
 הש"י (כ"ה יוסף) :

ל משכן עובר כוכבים כלי ישראל אם נראה
 ברעת העובר כוכבים שרוצה לשקעו בידו מעון
 שבילה (יא) י"ח (בג) י"י (א) ואם לאו (י) (יא) *שבילי
 בלא ברכה או יקנה כלי אחר ושבילי עמו :

הנה אכל האשון יז' אסור להשתמש בו לגרי סעודה חפילו דרך מרמי
 בלא שבילה ח"ק על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ס והו"ס) וכן
 (א) אם קנאו ישראל ה"מ מן האשון סעודה יז' צריך עבילה נתי
 הש"י (כ"ה יוסף) :

הנה אכל האשון יז' אסור להשתמש בו לגרי סעודה חפילו דרך מרמי
 בלא שבילה ח"ק על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ס והו"ס) וכן
 (א) אם קנאו ישראל ה"מ מן האשון סעודה יז' צריך עבילה נתי
 הש"י (כ"ה יוסף) :

הנה אכל האשון יז' אסור להשתמש בו לגרי סעודה חפילו דרך מרמי
 בלא שבילה ח"ק על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ס והו"ס) וכן
 (א) אם קנאו ישראל ה"מ מן האשון סעודה יז' צריך עבילה נתי
 הש"י (כ"ה יוסף) :

ולעד המוטב אם פו' בטור דברי הסמ"ק כן דל"ס ה"ס לו לפסוק
 גם כהשוקים של ברזל דלעיל מיינה כן דל"ס ל"י מד דינא אית לכו
 וואו סותר דברי עמנו חוק כדו דיבור סכרי פסק בכתובך לו ממס
 דל"ס עבילה נהשוין ברזל חפילו למתן דהולך במד המעמיד ע"כ נראה

ח השואל (ב) או שובר כלי מהעובר כוכבים
 אינו מעון שבילה (בא) א אבל אם ישראל קנאו
 מהעובר כוכבים והשאלו לחבירו מעון שבילה
 שובר נחתיב ביד הראשון (בב) ויש מי שאומר
 שאם לא לקחו הראשון לצורך סעודה אלא
 (א) (ב) לחרוך (ג) קלפים וכיוצא בו מזו אין
 צריך להטבילו :

הנה אכל האשון יז' אסור להשתמש בו לגרי סעודה חפילו דרך מרמי
 בלא שבילה ח"ק על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ס והו"ס) וכן
 (א) אם קנאו ישראל ה"מ מן האשון סעודה יז' צריך עבילה נתי
 הש"י (כ"ה יוסף) :

ל משכן עובר כוכבים כלי ישראל אם נראה
 ברעת העובר כוכבים שרוצה לשקעו בידו מעון
 שבילה (יא) י"ח (בג) י"י (א) ואם לאו (י) (יא) *שבילי
 בלא ברכה או יקנה כלי אחר ושבילי עמו :

הנה אכל האשון יז' אסור להשתמש בו לגרי סעודה חפילו דרך מרמי
 בלא שבילה ח"ק על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ס והו"ס) וכן
 (א) אם קנאו ישראל ה"מ מן האשון סעודה יז' צריך עבילה נתי
 הש"י (כ"ה יוסף) :

הנה אכל האשון יז' אסור להשתמש בו לגרי סעודה חפילו דרך מרמי
 בלא שבילה ח"ק על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ס והו"ס) וכן
 (א) אם קנאו ישראל ה"מ מן האשון סעודה יז' צריך עבילה נתי
 הש"י (כ"ה יוסף) :

